

Oddělení péče o přírodu a krajinu

Lafayettova 13
779 00 Olomouc
tel.: 585 238 811
fax: 585 238 833
e-mail: olomoucko@nature.cz
olomoucko.ochranaprirody.cz

Krajský úřad Olomouckého kraje

Mgr. Gita Matlášková
Jeremenkova 1191/40a
779 00 Olomouc

NAŠE Č. J.: 3002/OM/21

VYŘIZUJE: Koutný

DATUM: 24. 8. 2021

Věc: Odborné vyjádření k záměru opravy toku Bečvy v ř. km 53,210 – 53,300

AOPK ČR na základě závěru z jednání ze dne 22. 7. 2021, které proběhlo k aktuálně zpracované studii „Zlepšení podmínek pro oživení Bečvy a jejích významných přítoků“, sděluje následující: Krajským úřadem Olomouckého kraje je aktuálně vedeno správní řízení (č. j. KUOK 59624/2021, ze dne 2. 6. 2021) k žádosti s názvem „Bečva, oprava toku, km 53,210 – 53,300, Hustopeče n. B.“. Předmětem záměru je oprava poškození břehového opevnění na PB toku Bečvy, které vzniklo následkem povodňových průtoků v říjnu 2020.

I. Výstupy aktuálně zpracované studie „Zlepšení podmínek pro oživení Bečvy a jejích významných přítoků“.

AOPK ČR v této věci upozorňuje, že v letošním roce byla zpracována nová studie s názvem „Zlepšení podmínek pro oživení Bečvy a jejích významných přítoků“, jejímž zadavatelem byla AOPK ČR a jejímž zpracovatelem byla Unie pro řeku Moravu, z.s. Studie byla ukončena ke 30. 6. 2021. Výstupy studie jsou k dispozici na AOPK ČR, RP Olomoucko (Lafayettova 13, Olomouc).

Studie navrhuje zejména uskutečnění prioritních revitalizačních a renaturačních opatření na řece Bečvě, která spočívají zvláště ve využití přírodě blízkých objektů podporujících a usnadňujících přirozený vývoj toku (např. odstranění břehového opevnění, tvorba břehových výhonů a středových rozražečů apod.), které povedou k dalšímu rozšíření ekologicky a vodohospodářsky cenných úseků samovolně se renaturujícího toku Bečvy, a tím i ke zlepšení jeho ekologického stavu s pozitivními důsledky pro splaveninový režim, podporu samočištění, podporu retence vody v krajině, podporu biodiverzity apod. Jedním z důvodů pro zpracování studie byla i snaha o realizaci opatření podporujících obnovu populací zejména reofilních druhů ryb, které z některých úseků Bečvy po otravě v roce 2020 prakticky zmizely.

Dále, vedle výše uvedených opatření, studie navrhuje ochranu samovolně zpřírodněných úseků Bečvy a to formou vyhlášení maloplošných zvláště chráněných území. Jedná se o následující úseky:

- Osecká Bečva ř. km 19,939 – 21,883, délka 2,044 km (návrh na vyhlášení NPP)
- **Bečva pod Choryní ř. km 53,000 – 55,150, délka 2,15 km (návrh na vyhlášení NPR)**
- Bečva pod Miloticemi ř. km 46,186 – 47,252, délka 1,066 km (návrh na vyhlášení PR/NPR)

- Bečva u Famílie ř. km 32,738 – 33,638, délka 0,9 km (návrh na vyhlášení PP)

V těchto úsecích v minulosti došlo ke zrušení části hmotného majetku úpravy toku Spojená Bečva (sdělení Okresního úřadu Přerov (Zn: ŽP/VH–7161/7791//02-V-Hk, ze dne 7. 1. 2002).

Z výše uvedeného vyplývá, že úsek určený k opravě se nachází v lokalitě neupraveného vodního toku, navrženého k vyhlášení NPR Bečva pod Choryní. Předmětem ochrany tohoto přírodovědně cenného území má být přirozený reliéf říční krajiny – tj. říční tok a přilehlá niva s luhem. Jedná se o říční tok v přirozeném stavu s recentním dynamickým vývojem koryta vedoucím k meandrování, v němž probíhají samovolné fluvialní procesy – eroze, transport a sedimentace materiálů. Říční tok Bečvy v území vytváří typické fluvialní tvary, tj. trvale protékanou kynetu s brody a tůněmi, výsepní břehy s kolmými stěnami, jesepní břehy s rozsáhlými šterkopískovými náplavy, středové jesepní lavice, novou aktivní nivou a útvary z plavené dřevní hmoty (říční dřevo). K říčnímu koridoru Bečvy v pravobřeží přiléhá původní úroveň říční nivy v přírodě blízkém stavu lužních biotopů. Územní návaznost řeky a luhu dává vznik říčním ekosystémům s výskytem celé řady zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin.

II. Problematika zvláště chráněných druhů živočichů

Mimo jiné se jedná i o zvláště chráněné druhy živočichů, na které je žádána výjimka ze základních podmínek ochrany dle § 50 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny dle pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) pro uskutečnění záměru „Bečva, oprava toku, km 53,210 – 53,300, Hustopeče n. B.“. Konkrétně se jedná o druhy: mihule potoční (*Lamperta planeri*), hrouzek banátský (ve vyhl. 395/92 Sb. stále uveden jako Kesslerův) (*Romanogobius banaticus*), ouklejka pruhovaná (*Alburnoides bipunctatus*), střevle potoční (*Phoxinus phoxinus*), mník jednovousý (*Lota lota*), jelec jesen (*Leuciscus idus*), bobr evropský (*Castor fiber*), vydra říční (*Lutra lutra*) a ledňáček říční (*Alcedo atthis*). Přitom mihule potoční, hrouzek banátský, bobr evropský, vydra říční a ledňáček říční jsou druhy s předmětem ochrany podle práva Evropských společenství, v takovém případě lze dle § 56 odst. 1 zákona výjimku ze zákazů stanovených § 50 zákona udělit jen za předpokladu současného naplnění všech následujících podmínek:

- 1) je-li prokázána převaha jiného veřejného zájmu nad zájmem ochrany přírody,
- 2) pokud je dán některý z důvodů uvedených v odstavci 2 § 56 zákona,
- 3) neexistuje jiné uspokojivé řešení,
- 4) a povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany.

Ad 1 a 2) Vzhledem k tomu, že úsek dané opravy koryta Bečvy se nachází v území soustředěných přírodních hodnot s doporučenou ochranou v kategorii národní přírodní rezervace, je zdejší ochrana biotopu zvláště chráněných druhů jednoznačným veřejným zájmem, který je navíc dán i zákonem. Na straně druhé je ze strany žadatele o výjimku deklarován veřejný zájem na ochraně před povodněmi včetně prevence před závažnými škodami na vodách a majetku. Zde je vhodné uvést, že předmětný úsek řeky Bečvy se nachází ve volné krajině s říční nivou tvořenou lužními lesy adaptovanými na pravidelné záplavy. Samotné koryto řeky Bečvy v zájmovém úseku „opravy toku“ nepředstavuje vodní dílo, neboli vodohospodářsky upravený tok, neboť ten byl zničen živelnou pohromou – povodní z 07/1997. Dlouhodobý hmotný majetek úpravy toku byl v tomto úseku Bečvy zrušen, což na území okresu Přerov dokládá i sdělení Okresního úřadu Přerov (Zn: ŽP/VH–7161/7791//02-V-Hk, ze dne 7. 1. 2002). Přirozenou otázkou na žadatele o výjimku by tedy mělo být – o jakou opravu toku se má jednat, když daný úsek není upraveným tokem, tj. vodním dílem. Nelze se tak automaticky odvolávat na povinnosti vlastníků vodních děl dle § 59 písm. b) zákona č. 254/2002 Sb. o vodách, jak ve svém podání činí žadatel. Předmětný úsek toku Bečvy je dle § 44 odst. 2 zákona č. 254/2002 Sb. o vodách přirozeným vodním tokem. Zabezpečení ochrany majetku

je v tomto případě věcí jejich vlastníků a v rámci změn koryta vodního toku ji řeší § 45 zákona č. 254/2002 Sb. o vodách. Uskutečněním předmětného záměru nemá být ovlivnění kapacity koryta Bečvy – viz informace v žádosti: „opravou opevnění nebude snížena kapacita koryta“, i když přirozeně rozšiřující se koryto Bečvy, jež v zájmové oblasti dosahuje i šíře 130 m, je výrazně kapacitnější, než po proudu níže nacházející se upravený tok o podstatně menší šířce (cca 40 m). Zamýšleným opevněním a stabilizací břehu Bečvy však bude rozšiřování koryta zastaveno a zvyšování jeho průtočné kapacity znemožněno. Důkazní břemeno prokázání jiného veřejného zájmu nad zájmem ochrany přírody leží na straně žadatele o výjimku, přitom na udělení výjimky není právní nárok. V podané žádosti o udělení výjimky jsou jiné veřejné zájmy podány deklarativním způsobem – viz zmíněná ochrana před povodněmi či škody na majetku, bez jejich podepření dalším argumentačním zdůvodněním či odkazem na odborné materiály, konkrétní studie apod. U přirozeného toku, tedy řeky vodohospodářsky neupravené, není dána povinnost zajišťovat konkrétní hodnotu průtočné kapacity koryta dle kolaudovaného stavu a tedy míru protipovodňové ochrany přilehlého záplavového území. Ochrana pobřežních pozemků a majetku obecně je u přirozeného toku věcí jejich vlastníků a nejedná se automaticky o veřejný zájem, který je třeba posuzovat individuálně dle daného případu a jakkoli jej lze doložit například při ochraně veřejné infrastruktury (dopravní stavby, apod.), u soukromých rekreačních objektů je otázka, jaký veřejný zájem na jejich ochraně lze spatřovat.

Ad 3) Žadatel v žádosti uvádí, že pro daný případ neexistuje jiné uspokojivé řešení, jež by naplnilo účel záměru, kterým je stabilizace říčního břehu, avšak své tvrzení nijak nedokládá či nerozvádí v konkrétním odůvodnění. Zde je vhodné poukázat na to, že stabilizaci říčního břehu lze zajistit více způsoby, včetně přírodně blízkých opatření v podobě biotechnických objektů, jakými jsou např. břehové výhony ze dřeva a kamene. Výhodou těchto biotechnických objektů je minimalizace zásahu do přirozeného koryta, jejich přírodní design či vytvoření úkrytů pro říční ryby. S úspěchem bylo použití břehových výhonů ze dřeva a kamene odzkoušeno např. v úseku Bečvy u Familí v k. ú. Slavíč v roce 2012, a to v obdobném případě ochrany pozemku a majetku na neupraveném toku. Lze se tedy důvodně domnívat, že i v daném případě záměru „Bečva, oprava toku, km 53,210 – 53,300, Hustopeče n. B.“ lze, jak z vodohospodářského pohledu, tak i z hlediska ochrany přírody, nalézt jiné uspokojivé řešení, které naplní jeho účel a přitom více zohlední ochranu zde zvláště chráněných druhů (např. vytvořením vhodných úkrytů pro ryby či hnízdních nor pro ledňáčky). Na druhé straně je způsob navrženého opevnění záhozovou patkou s navazující kamennou rovnalinou (vyvedenou až 0,4 m pod horní úroveň břehu) zcela nevhodný a v předmětné délce cca 100 m výrazně odpřírodňující daný úsek toku Bečvy.

Ad 4) Otázka dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany je vzhledem k rozsahu/výčtu dotčených zvláště chráněných druhů živočichů, včetně druhů chráněných právem Evropských společenství, v žádosti zcela opomenuta, přitom by měla být posouzena např. v rámci biologického hodnocení (dle § 67 zákona) či vzhledem k blízkosti přírodní památky Hustopeče-Štěrkáč i naturového hodnocení.

III. Závěr

AOPK ČR si je vědoma provázanosti různých, často protichůdných zájmů v okolí vodních toků. Avšak vzhledem k unikátnosti štěrkonosného toku velikosti Bečvy v České republice a zejména k aktuální vysoké ekologické hodnotě výše specifikovaných samovolně renaturalizovaných úseků řeky Bečvy (včetně vysoké biodiverzity, která spoluvytváří tento ekofenomén), která po povodni 1997 vedla k jejich vyjmutí z vodohospodářské úpravy, apelujeme na to, aby byly jakékoli technické zásahy v okolí těchto úseků omezovány, resp. prováděny s vizí budoucího vývoje řeky a jejího postupného návratu k původní vyvážené, ekologicky stabilní a vodohospodářsky přirozeně přínosné (retence a akumulace vody, infiltrace, samočistící funkce, protipovodňová funkce apod.) podobě.

Podotýkáme, že přirozený vzhled řeky velmi přispívá také k její vysoké rekreační hodnotě (viz například vysoká návštěvnost laické i odborné veřejnosti na zpřírodněném úseku u Oseka nad Bečvou apod.).

AOPK ČR je připravena ke spolupráci při případném projednávání předmětné záležitosti.

S pozdravem

"podepsáno elektronicky"

RNDr. Magda Matoušová, v. r.

vedoucí oddělení
péče o přírodu a krajinu